

Ο ταλαντούχος κ. Draghi

Κάποτε ο Henry Kissinger, όταν ακόμα ήταν υπουργός εξωτερικών των ΗΠΑ, είχε πει πως το πρόβλημα που έχει με την Ευρώπη είναι ότι όταν θέλει να μιλήσει με εκπρόσωπό της δεν έχει κάποιο τηλέφωνο να καλέσει. Χρόνια μετά, η Ευρωπαϊκή Ένωση αποφάσισε να δημιουργήσει θέση Προέδρου. Μόνο που στην θέση αυτή Γερμανία και Γαλλία αποφάσισαν να βάλουν έναν κ. van Rompuy του οποίου το βασικό πλεονέκτημα, για το Παρίσι και το Βερολίνο, ήταν ότι ήταν παντελώς... άγνωστος, άχρωμος και άοσμος. Από τότε όμως, και καθώς το φάσμα της αποδόμησης του ευρώ άρχισε να ρίχνει την σκιά του στην Γηραιά Ήπειρο, ένα πρόσωπο άρχισε να αποκτά τον ρόλο που, σύμφωνα με τον Kissinger, δεν υπήρχε στην Ευρώπη - του ανρθώπου που θα μπορεί να καλέσει ο κ. Obama αν θέλει να μάθει τι γίνεται στην Ευρώπη: τον Πρόεδρο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, τον κ. Draghi.

Από μία σκοπιά, ο κ. Draghi αποτελεί προέκταση του κλασσικού «μοντέλου» ιταλού, καλά μορφωμένου και εκπαιδευμένου, γραφειοκράτη. Σπουδαγμένος σε ελίτ πανεπιστήμια της χώρας του, μετέβη στο MIT όπου πήρε το διδακτορικό του υπό δύο γνωστούς, και καλούς, συντηρητικούς οικονομολόγους. Ο ένας ήταν ο συμπατριώτης του Ando Modigliani (που ήταν και επιβλέπων του «δικού μας» κ. Παπαδήμου) και ο άλλος ο (κατ' εμέ) καλύτερος Bob Solow. Όπως επιβάλεται σε έναν πολλά υποσχόμενο, κατεστημενικό, νέο, μακρο-οικονομολόγο, ο κ. Draghi πέρασε πρώτα από το μεγάλο αμερικανικής κουλτούρας και καθοδήγησης σχολειό, την Διεθνή Τράπεζα. (Θα μπορούσε να έχει περάσει από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο αλλά αυτοί οι δύο οργανισμοί είναι, έτσι κι αλλιώς, κάτι σαν συγκινωνούντα δοχεία, τουλάχιστον για εκείνους που ενστερνίζονται την βασική τους ιδεολογία).

Εκεί έμεινε από το 1984 έως το 1991. Το 1991 επέστρεψε στα πάτρια, όπου ανέλαβε την γενική διεύθυνση του Ιταλικού Γενικού Λογιστηρίου – την οποία και κράτησε για μια δεκαετία, ενώ παράλληλα διατελούσε και μέλος διοικητικών συμβουλίων μιας σειράς μεγάλων ιταλικών τραπεζών. Τα χρόνια εκείνα ήταν σημαντικά, καθώς κατά την διάρκειά τους ο κ. Draghi έπαιξε σημαντικό ρόλο στην προετοιμασία της Ιταλίας για την Εποχή του Ευρώ.

Με το που ολοκληρώθηκε η Ευρωζώνη, ο κ. Draghi ήταν έτοιμος για ένα σημαντικό 4ετές «διάλειμμα» της δημόσιας συνεισφοράς του – ένα «διάλειμμα» που τον έκανε πολύ πιο πλούσιο αλλά και του βελτίωσε το προφίλ αρκετά ώστε να είναι σήμερα Πρόεδρος της ΕΚΤ: Αντιπρόεδρος της Goldman Sachs και, ίσως ακόμα πιο σημαντικό, μέλος της 5μελούς επιτροπής που διοικεί την Goldman Sachs παγκοσμίως. Σε αυτό το σημείο να σημειώσουμε ότι η GS δεν στρατολογεί τυχαίους ανθρώπους. Στρατολογεί ανθρώπους που έχουν προοπτική να διοριστούν (ή έχουν σημαντικές προσβάσεις) στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή ή στην Κεντρική Τράπεζα. Άτομα όπως ο έτερος Mario (ο σημερινός Ιταλός πρωθυπουργός κ. Monti), ο κάποτε Chief Economist της ΕΚΤ Otmar Issing, ο ιρλανδός κ. Peter Sutherland που λέγεται ότι έπαιξε σημαντικό και αμφιλεγόμενο

ρόλο στην «διάσωση» της χώρας του από την τρόικα και, βέβαια, ο κ. Παπαδήμος. Τι κερδίζει η GS από αυτές τις σχετικά πρόσκαιρες στρατολογήσεις; Φίλους στα κέντρα εξουσίας, έτσι ώστε να «διασφαλίζονται» τα συμφέροντα της τράπεζας στην περίπτωση μεγάλων αλλαγών ή κρίσεων. Και τι προσφέρει; Πέραν των παχυλών μισθών, η GS προσφέρει σε αυτά τα πρωτοκλασάτα στελέχη, που απασχολεί για περίπου μια πενταετία, μια αίγλη η οποία τα βοηθά να αναρριχηθούν εντός της ευρωπαϊκής δημόσιας διοίκησης πολύ γρήγορα. Έχει μια λογική: Όταν ένας πρωθυπουργός ή ένας Πρόεδρος φοβάται ότι κάτι δεν γνωρίζει που το γνωρίζει η GS, ή ότι (ακόμα χειρότερα) του την έχει «στημένη» η φημισμένη για τις δολοπλοκίες της τράπεζα, δεν είναι λογικό να θέλει να προσλάβει σε θέση-κλειδί κάποιον που γνωρίζει πράγματα, πρόσωπα και διαδικασίες εντός της συγκεκριμένης τράπεζας; Λογικότατο το βρίσκω.

Έτσι λοιπόν, δεν άργησε να έρθει το «κάλεσμα» από την ιταλική κυβέρνηση: το 2005 προτάθηκε στον κ. Draghi η θέση του διοικητή της Κεντρικής Τράπεζας της Ιταλίας. Το γεγονός ότι είχε μόλις διατελέσει Αντιπρόεδρος της GS προσέδωσε στον κ. Draghi μια αίγλη που προκάτοχό του, όπως ο κ. Romano Prodi, δεν είχαν. Από το 2005 μέχρι πέρσι, ως διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας της Ιταλίας, εκπροσωπούσε την χώρα του στην Φραγκφούρτη, στην ΕΚΤ, χτίζοντας προσεκτικά το προφίλ του «γερμανικότερου» των γερμανών κεντρικών τραπεζιτών: Κάθε φορά που έμπαινε ζήτημα στα όργανα της ΕΚΤ για τύπωμα χρήματος υπέρ της Περιφέρειας ή της «ανάπτυξης», ο κ. Draghi ψήφιζε εναντίον, ενστερνιζόμενος την θέση της Bundesbank – της Κεντρικής Τράπεζας της Γερμανίας.

Αυτός ο συνδυασμός «γερμανικής» συμπεριφοράς εντός της ΕΚΤ και προϋπηρεσίας στην GS, μαζί με την αναμφισβήτητη οξυδέρκειά του, ήταν ο λόγος που, όταν ο πρώην Πρόεδρος της Bundesbank, ο κ. Axel Weber, αυτοκαταστράφηκε παραιτούμενος (διαμαρτυρούμενος εναντίον της αγοράς ελληνικών, πορτογαλικών και ιρλανδικών ομολόγων το 2010), η κα Merkel αναγκάστηκε να αποδεχθεί την υποψηφιότητα του κ. Draghi ως του νέου Προέδρου της ΕΚΤ.

Ο κ. Draghi ανέλαβε τα ηνία της ΕΚΤ το φθινόπωρο του 2011, μερικές εβδομάδες πριν οι παλινωδίες του προκατόχου του, του ανεκδιήγητου κ. Trichet (ο οποίος μαζί με τον δικό μας, τον κ. Παπαδήμο, έμειναν στην ιστορία ως οι μοναδικοί κεντρικοί τραπεζίτες που, αντί να ρίξουν, ανέβασαν τα επιτόκια την ώρα που οι οικονομίες της Ευρώπης ζούσαν στην χειρότερη πτώση από το 1929 – τον Ιούλιο του 2008) έφεραν την ευρωζώνη κυριολεκτικά ώρες πριν την κατάρρευση. Μέσα σε μερικές μέρες από την προεδροποίησή του, ο κ. Draghi είχε διατάξει το τύπωμα ενός τρις ευρώ το οποίο μοίρασε (σε δύο δόσεις) στις τράπεζες της Ευρωζώνης. Με αυτό τον κάπως «χυδαίο», αλλά αποτελεσματικό, τρόπο ο νέος Πρόεδρος της ΕΚΤ εξασφάλισε οκτώ μήνες περισσότερης ζωής για το καταρρέον ευρωσύστημα.

Μέσα στον Αύγουστο, ο ίδιος ο κ. Draghi παραδέχθηκε ότι εκείνη του η κίνηση δεν αρκούσε και το ευρώ κινδυνεύει, και πάλι, με άμεση κατάργηση. Υποσχέθηκε λύση εντός του Σεπτεμβρίου, σβήνοντας την φωτιά που άναψαν τα δικά του λόγια. Πριν μερικές ημέρες, πράγματι, ο κ. Draghi ανακοίνωνε την «λύση»: αυτή την φορά οι «πρέσες» ψηφιακού χρήματος της ΕΚΤ θα ξαναμπούν μπροστά, χωρίς συγκεκριμένο χρηματικό όριο και με σκοπό να αγοράζουν ιταλο-ισπανικό χρέος. Με αυτή του την κίνηση κατάφερε τα εξής:

1. Διέσπασε την γερμανική ελίτ στα δύο: από την μία έχουμε την Bundesbank, η οποία υπό τον κ. Weideman, έχει αρχίσει αντάρτικο εναντίον του κ. Draghi – και από άλλη την κα Merkel, τον κ. Asmussen (γερμανό που είναι μέλος του ΔΣ της ΕΚΤ), και τον κ. Schauble οι οποίοι, προς το παρόν, έχουν συνταχθεί με τον κ. Draghi
2. Κέρδισε κι άλλο χρόνο για την Ευρωζώνη: Μπορεί η κίνηση αυτή να μην αρχίζει καν να λύνει το δομικό πρόβλημα της νομισματικής μας ένωσης όμως δωρίζει άλλο ένα εξάμηνο, ίσως και χρόνο, στους πολιτικούς να δράσουν
3. Καταργεί στην πράξη το ιδεολόγημα που θέλει την ΕΚΤ να ασχολείται μόνο με την σταθερότητα των τιμών, μέσω της νομισματικής πολιτικής, αφήνοντας τα δημοσιονομικά στους πολιτικούς. Πως; «Δένοντας» τις αγορές ιταλο-ισπανικών ομολόγων με νέα Μνημόνια, από την μία μεριά αυτοδεσμεύεται αλλά, από την άλλη, είναι σαν να δηλώνει ότι η ΕΚΤ παίζει πλέον και στα δύο τεραίν: νομισματική και δημοσιονομική πολιτική.

Ίσως επειδή δεν είχε καμία άλλη εναλλακτική, ο κ. Draghi έβαλε ένα τεράστιο στοίχημα με τον εαυτό του, τις αγορές και τους γερμανούς ψηφοφόρους, οι οποίοι υποστηρίζουν σε ποσοστό 80% τον κ. Weideman της Bundesbank: ότι ο φόβος της διάλυσης του ευρώ θα υπερκεράσει, στην ψυχή του μέσου συντηρητικού γερμανού ψηφοφόρου, την πεποίθηση ότι η Κρίση της Ευρωζώνης προκλήθηκε από μεσογειακούς γραφειοκράτες και καταναλωτές που σπατάλησαν τα οφέλη της εισόδου στο ευρώ ξοδεύοντας αλόγιστα – και οι οποίοι δεν πρέπει να ανταμειφθούν με «κομμένο» από την ΕΚΤ χρήμα.

Ίσως τελικά η μεγαλύτερη συνεισφορά της εμπειρίας του κ. Draghi στην Goldman Sachs να ήταν ότι εκεί έμαθε ότι τα μεγάλα οφέλη απαιτούν αποδοχή μεγάλων στοιχημάτων. Κάτι που ο κ. Trichet δεν ήξερε.